

jeg iøvrigt bemærkede, vil der fra min Side ikke være noget til Hinder for, at begge Forslagene bringes under Afstemning. — Forhandlingerne ere saaledes aabnede. — Rigsdagsmanden for Sorø Amts 1ste Valgkreds har Ordet.

Spandet: Jeg troer, at man i sine Bestræbelser for at fremme Selveiendom bør vogte sig for at forværre Fæsternes Kaar, og det frygter jeg for mulig kunde blive Tilfældet, naar Lovforslaget blev antaget, saaledes som det nu foreligger. Det er en bekjendt Sag, at Fæstebonden i det Hele taget behandles bedre paa Lehnsgodserne og Fideicommissgodserne end paa andre Godser, og det fornemmelig fordi disse Godser ikke saaledes ere i Handel og Wandel, og ikke saaledes kunne være Gjenstand for Speculation, som andre Godser. Det er derfor, jeg har tilladt mig tilligemed en anden æret Rigsdagsmand, at stille et Uendningsforslag, som jeg troede vilde afhjælpe den Uleilighed, som ellers kunde bevirkes ved Loven. Jeg har ikke Noget imod, at det Uendningsforslag, som er stillet af to andre ærede Rigsdagsmand, tillige antages; men jeg troer ikke, at det ene vil være tilstrækkeligt til at afhjælpe al Ulempe. Om endog Crectionsbrevet aldeles ikke antyder, at det har Hensyn til Fæsternes Bedste, vil nemlig blot det, at Godset er Fideicommissgods eller Lehnsgods, som jeg forhen har sagt, bidrage til, at Fæsternes Stilling der er bedre end paa saadant Gods, som er i Handel og Wandel. Dernæst har jeg havt imod Loven, at den efter sit Indhold, saaledes som den oprindelig er foreslaaet, alene er til Fordeel for Besidderen og ikke for Andre; det kommer alene an paa ham, om han vil benytte Bevillingen eller ikke, det er muligt, at han slet ikke vil benytte Bevillingen, og da bliver Overgangen til Selveiendom ikke derved fremmet; men blot det, at han har Bevillingen, er et Middel for ham til at kunne drive Indfæstningen og Landgilden iveitret, da han har det i sin Magt ikke alene at kunne fæste bort til hvem han vil, men endog saa at kunne lade være at fæste bort og sælge, saa at de Familier, som skulle fæste Godset, derved ere blevne værre farne. Jeg maa endnu tillade mig at bemærke, at den ærede Justits-

minister ved Sagens første Behandling yttrede, at den Lov, som ifølge Grundloven skal udkomme for, at Lehnsgodset og Fideicommissgodset kan gaae over til fuldkommen Eiendom, nærmest skulde gaae ud paa, hvorledes Lehnsgodset kunde blive Besidderens fuldkomme Eiendom. Jeg veed ikke, om det skulde være Meningen af Grundloven, at han skulde have nogen Adkomst fremfor Andre til at blive fuldkommen Eier af Lehnsgodset; Grundlovens Hensigt synes at være opfyldt, naar Godset bliver frit, hvad enten den nærværende Besidder eller en Anden faaer det. De Love, som hidtil have været forelagte angaaende Bøndergodset under Lehn og Fideicommiss, ere heller ikke gaaede ud fra den Forudsætning, at Lehnbestidderen skulde blive fuldkommen Eier af Godset; de have blot foreffrevet Regler, hvorefter han kunde sælge det til fuldkommen Eiendom, men selv vedblev han kun at være Lehnbestidder, saalænge han havde det, og indtil det var solgt.

Justitsministeren: Jeg skal ved denne Leilighed blot tilbagefalde i Erindringen, hvad der allerede under Sagens forrige Behandling meget klart blev udtalt af en æret Rigsdagsmand, og ogsaa af mig blev berørt, at det kun er om et meget indskrænket Antal Crectionsbreve her er Tale, og at der derfor ikke synes at være Anledning til for det særdeles ringe Antal Fideicommiss, de angaae, at træffe særegne Bestemmelser angaaende Realiteten med Hensyn til Afhændelsen af Bøndergodset. Jeg skal dertil kun tillade mig at sige, hvad der vil være i Forsamlingens Erindring efter de Forhandlinger, som her tidligere have fundet Sted, at de Bevillinger, der hidtil af Justitsministeriet ere udfærdigede for Besiddere af Lehn- og Fideicommissgods til at bortfæle Bøndergods, samtlige ere clausulerede derhen, at Bøndergodset, naar det er bortfæstet, ifkum maa sælges til Fæsterne, eller, naar disse dertil give deres Samtykke, til deres Børn eller Svigerbørn, altsaa kun i Tilfælde af Fæstledighed til Andre; det er en Bestemmelse, som er aldeles i Overensstemmelse med hvad der i de tidligere af Cancelliet udfærdigede Bevillinger er blevet bestemt. Jeg seer derfor slet ikke, at der er nogen Anledning til at